

Connemara FM – en ægte irsk nærradio

På den anden side af Galway, ud til det barske Atlanterhav og nærmest så langt man kan komme i Irland fra hovedstaden Dublin ligger det tyndt-befolkede og tidligere så forarmede Connemara. For bare 15 år siden – i 1990 - var 42 pct. af befolkningen arbejdsløse og det tidligere meget isolerede Connemara var dét område i Irland, hvorfra flest emigrerede til især USA. Naturen i Connemara er mere dramatisk end andre steder i Irland; her er flere bjerge, søer og barske kyststrækninger end andre steder. I området bor der i dag kun omkring 10.000 indbyggere, men infrastrukturen er nu god, arbejdsløsheden er reduceret til mellem 20 og 30 pct. og selv om området fortsat er præget af affolkning, går det nu bedre end hidtil i området.

DX-Fokus er taget på besøg i det vestligste Irland. Flybilletten fra London Stansted til Shannon med Ryan Air er (jo) nærmest gratis og den barske atlantehavskyst og den flotte og specielle natur lokker. Turen fra Shannon gøres via en hel del afstikkere ud til kysten, inden den moderne og tiltalende storby Galway (66.000 indbyggere) nås.

På den anden side af Galway ændrer naturen karakter og efterhånden bliver der længere og længere mellem husene. Jeg er nået til Connemara. Det er et tyndbefolket, naturskønt område.

Efter nogle timers kørsel nås målet for turen: Den lille by Letterfrack – smukt beliggende med masser af omgivende træer og med Connemara National Park lige om hjørnet. Byen har omkring 100 indbyggere, men alligevel er der hele tre pubber i landsbyen. I det store medborgerhus, der tid-

ligere var en skole, ligger en af Irlands mest spændende og markante lokale radiostationer: Connemara Community Radio.

Letterfrack ligger 10-15 km nordøst for områdets hovedby Clifden, der har 1.400 indbyggere.

Startede som piratradio

Connemara Community Radio sender dog ikke fra selve medborgerhuset længere. Siden 2002 sender man fra en barakagtig bygning lige ved siden af medborgerhuset. Der er masser af plads, mange rum – men pladsen er udnyttet meget effektivt.

Ham jeg har en aftale med er der ikke. I stedet bliver jeg pænt modtaget af en af radioens tre ansatte medarbejdere, teknikchef Grainne O'Malley. Hun fortæller om radioens start:

Det var i 1987 at Connemara fik sin egen lokale radiostation. I to år sendte Connemara Community Radio til glæde for lokalbefolkningen, men stationen havde ingen sendetilladelse og blev lukket af myndighederne. I 1990 vendte stationen tilbage i en kort periode – igen som piratradio – men lukkede hurtigt igen, da man blev stillet i udsigt, at hvis man bare stoppede med de illegale udsendelser, så ville stationen få en sendetilladelse i løbet af kort tid. Den korte tid kom til at vare 5 år.

Men i begyndelsen af 1995 lykkedes det at få en sendetilladelse på plads og stationen gik officielt i luften den 1. juli 1995, fortæller Grainne

O'Malley videre. Det skete fra tag-etagen på den lille bys store medborgerhus.

Lille radiostation

I hele Connemara Community Radio's dækningsområde bor der kun omkring 10.000 indbyggere. Det gør stationen til dén - ud af de ca. 17 eksisterende nærradioer i Irland - der har færrest antal potentielle lyttere. Men mange lytter med. I 2001 gennemførtes en lytterundersøgelse, der viste, at 47 pct. af befolkningen lyttede i løbet af en uge.

Der findes dog kun en 3-4 stationer i Irland, der minder om Connemara Community Radio.

Radioen sender hver dag fra 11.00-21.00. Heraf er kun de 6 timer direkte - det er kl. 11-12 og 16-21. Mellem 12 og 16 genudsender man nogle af gårsdagens programmer.

De fleste udsendelser er på engelsk, men man sender også på forskellige lokale gæliske dialekter - og dem er der en del af - selv i så lille et område som Connemara. Ofte sker der det, at værterne skifter mellem engelsk og de forskellige dialekter.

Vigtig for lokalsamfundet

Det var den daværende minister for kunst og kultur i den del af Irland, hvor det keltiske sprog, irsk (også kaldet 'gælisk irsk'), er det mest udbredte sprog (Gaeltacht), der foretog den officielle åbning af Connemara Community Radio. Han sagde bl.a.: *"Hovedspørgsmålet er, hvorvidt vi i fremtiden bliver passive forbrugere af produkter fremstillet og distribueret af nogle fjerne konglomerater - eller om vi selv skal være aktive og have kontrol med vores kultur og vores massemedier"*.

Connemara Community Radio har som sit fremmeste mål, at fungere som et offentligt tilgængeligt medie, hvor alle kan komme til orde.

Men principperne skal betyde noget i praksis.

Connemara Community Radio tror på de principper, der i 1970 blev formuleret af den tyske radiomand og poet Hans Magnus Enzensberger: *"Det er nødvendigt at udjævne forskellene ved at sørge for færdigheder, uddannelse og andre ressourcer, der skal sikre, at folk, der kommer fra en ulige eller ugunstig position i samfundet kan deltage på lige niveau med andre"*.

Det har medført, at Connemara Community Radio har brugt mange kræfter på at oplære nye medarbejdere. Man har ikke bare selv gennemført en række kurser for folk, der ønskede at lave radio. Man har tillige i samarbejde med universitetet i Galway gennemført et særligt forløb for kvinder, der ville lave radio.

Der er flere eksempler på, at radioens medarbejdere efterfølgende har fået en karriere inden for professionel radio – både på RTÉ og de kommercielle stationer.

Connemara Community Radio har gjort meget for, at især mediesvage grupper har fået adgang til at komme i æteren. Radioen er så at sige blevet demokratiseret. Lokalsamfundet har fået en fri, uafhængig og frem for alt en lytterinddragende radiostation.

Man har et særligt ansvar for de folk, der ikke fysisk kan eller vil være til stede i radioens lokaler. Der er derfor udfoldet store bestræbelser på, at komme ud til borgerne i de forskellige – ofte meget små og ret isolerede – lokalsamfund i Connemara. Som et eksempel nævner Grainne O'Malley, at man har oprettet et lokalstudie på den lille ø Inishbofin, hvor der bor 200 indbyggere. Herfra produceres der fast én times radio om ugen.

Man overvejede også på et tidspunkt at lave et lokalstudie i Clifden, men droppede det igen. Afstanden mellem Clifden og radioens hovedstudie i Letterfrack er beskeden og vejen mellem de to byer er god. Men man laver mange OB udsendelser – bl.a. fra Clifden.

Radioen skal bekæmpe lytternes ensomhed

Som et helt specifikt formål har Connemara Community Radio en ambition om at bringe folk ud af den isolation og ensomhed, som mange mennesker oplever. Det handler om, at give borgerne en stemme og herigennem få dem engageret i deres liv og hverdag – og frem for alt i deres deltagelse i lokalsamfundet.

Fotos:

s.7: Radioen har lokaler i den lille bygning til venstre
s.8: Grainne O'Malley foran radioens imponerede båndarkiv med gamle udsendelser og lokal musik + kort over Connemara
s.10: Et kig indenfor i afviklingsstudiet.

Foto: © Stig Hartvig Nielsen

Radioens formand har formuleret det således: *"Den lokale radiostation skal drives af lokalsamfundet. Radioen er der for at blive brugt. Hvis der er én, der har et behov for at bruge radioen, så vil han eller hun komme i luften. Vedkommende vil få tiden til det. Ingen kommerciel radiostation arbejder på den måde"* – og: *"En velorganiseret og veldrevet lokalradio kan give et betydeligt bidrag til udviklingen af særligt et yderområde som Connemara, fordi radioen er i stand til at forholde sig kritisk til de forskellige udviklingstendenser der er, til at bringe information, stimulering, debat, stolthed og ære samt diskussion. Programmerne skal ikke bare reflektere en lokal dimension, men også en form for forhold med lytterne, der sikrer dialog og brydning af synspunkter"*.

Connemara Community Radio er opsat på at give lokalbefolkningen en stemme – i mange tilfælde for første gang nogensinde. Set ud fra et lokalsamfundsudviklingsperspektiv, så tror de idealistiske radiofolk på, at når folk hører sig selv formulere deres problemer i æteren – så er de allerede godt i gang med at begynde at finde deres egne løsninger på problemerne.

Respekt!

Connemara Community Radio omtales i internationale græsrodsradiokredse som en af de radioer, der på bedste vis har formuleret den mest præcise teoretiske formulering af, hvad der er behov for i forhold til at drive en 'helt rigtig' nærradio – og som så samtidig har ført det ud i livet.

Radioen har igennem årene vundet flere priser som anerkendelse for indsatsen. Både i 1998 og 2001 vandt man således den mest prestigefyldte pris i Irland blandt uafhængige radiostationer – nemlig 'New Adventures in Broadcasting Award' fra The Independent Radio and Television Commission. Priserne blev vundet i konkurrence med mere end 30 andre radiostationer. I 2003 var der mere hæder til Connemara Community Radio, da man modtog prisen 'The Broadcasting Commission of Ireland's Best Programming Award'.

Sender reklamer

Irske græsrodsradioer må gerne sende reklamer, men må ikke have mere end halvdelen af deres

indtægter fra reklamer. Det er også et krav, at højst 6 pct. af sendetiden må udfyldes med reklamer og endelig er det en forudsætning, at der er tale om lokale reklamer.

Connemara Community Radio får mellem 45 og 50 pct. af sine indtægter ved reklamer. Omkring 10 pct. kommer ind gennem fundraising – bl.a. en årlig 'Walkathon', der giver op mod 10.000 euro hver gang, og så en lytterforening. Resten af midlerne til radioens drift kommer gennem tilskud fra den irske stat og fra Connemara West Centre.

Radioen sender på to frekvenser – fra tre forskellige steder: Hovedsenderen ligger i Tully.

87.8 MHz	0.5 kW	Cregg
87.8 MHz	0.25 kW	Leenaun
106.1 MHz	1 kW	Tully

Grainne O'Malley fortæller, at der er planer om endnu en sender – i Recess – men tør ikke sige, hvornår. For de nuværende tre sendere betaler Connemara Community Radio omkring 10.000 euro om året til RT'W.

Sidste år blev det besluttet at en procentdel af

licensen skal gå til de lokale radiostationer i Irland – både de kommercielle og græsrodsstationerne. I Connemara forventer man, at det vil betyde en ekstra pose penge på mellem 30 og 40.000 euro om året, og det vil måske gøre det muligt at få ansat en længe ønsket journalist.

Radioen har mellem 80 og 90 frivillige, og der er stor udskiftning i staben. Det lyder af mange, men Grainne O'Malley forklarer, at der ofte er ganske mange medarbejdere involveret i bare at producere én times udsendelse. Udover den frivillige stab er der tre fastansatte, lønnede medarbejdere: En stationsleder, en cheftekniker og en administrativ medarbejder.

Det populæreste program på stationen er 'Lift the Latch', der sendes hver onsdag aften. Programmet byder på lokal musik og modtager masser af henvendelser fra lyttere – ikke bare i Connemara, men fra hele verden. Programmet kan aflyttes on-demand på radioens hjemmeside, og det benytter mange, der er udvandret fra området, sig af.

Stig Hartvig Nielsen

